

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az iskolai és a felsőoktatás korszerűsítése

(2018/C 164/05)

Előadó:	Borboly Csaba (RO/EPP), Hargita Megye Tanácsának elnöke
Referenciaszövegek:	A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának az EU megújított felsőoktatási programjáról
	COM(2017) 247 final
	A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Az iskolák és az oktatás minőségének fejlesztése a fiatalok életkezdesi esélyeinek javítása érdekében
	COM(2017) 248 final
	Javaslat tanácsi ajánlásra a pályakövetésről
	COM(2017) 249 final

I. MÓDOSÍTÁSOKRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

1. módosítás

Javaslat tanácsi ajánlásra a pályakövetésről

(1) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Az oktatást és képzést elhagyó végzett hallgatók foglalkoztathatósága számos tagállamban aggodalomra ad okot, többek között azért, mert az Unióban a friss felsőoktatási diplomával rendelkezők foglalkoztatási aránya még nem állt teljesen helyre a 2008-as pénzügyi válságot követően, és a szakoktatási és -képzési programokban végzettséget szerzők foglalkoztatási helyzete eltérő a különböző tagállamokban.</p>	<p>Az oktatást és képzést elhagyó végzett hallgatók foglalkoztathatósága számos tagállamban aggodalomra ad okot, többek között azért, mert az Unióban a friss felsőoktatási diplomával rendelkezők foglalkoztatási aránya még nem állt teljesen helyre a 2008-as pénzügyi válságot követően, és a szakoktatási és -képzési programokban végzettséget szerzők foglalkoztatási helyzete eltérő a különböző tagállamokban és régiókban, és gyakran a földrajzi fekvés függvényében is. Figyelembe kell venni a legkülső régiók sajátos helyzetét is, szem előtt tartva, hogy ezek a régiók a legmagasabb munkanélküliségi rátákkal rendelkező térségek közé tartoznak Európában.</p>

Indokolás

Fontosnak tartjuk a regionális eltérések figyelembevételét is a tagállami szint mellett.

2. módosítás

Javaslat tanácsi ajánlásra a pályakövetésről

(6) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Habár számos tagállam dolgozik már nyomonkövetési rendszerek kifejlesztésén, korlátozott a tudás, a bevált gyakorlatok cseréje és az egymástól való tanulás.	Habár számos tagállam, valamint helyi és regionális önkormányzat dolgozik már nyomonkövetési rendszerek kifejlesztésén, korlátozott a tudás, a bevált gyakorlatok cseréje és az egymástól való tanulás.

Indokolás

Nemcsak a tagállamok fejlesztenek nyomonkövetési rendszereket, hanem egyes regionális és helyi önkormányzatok is, a térség-, illetve régióbéli foglalkoztatás előmozdítására.

3. módosítás

Javaslat tanácsi ajánlásra a pályakövetésről

(9) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A tagállamok uniós szintű fellépést kértek a foglalkoztathatóságra, a készségkereslet és -kínálat közötti eltérésekre és a munkaerőpiaci szükségletekre vonatkozó információk áramlásának javítása érdekében. Ennek keretében az oktatás és a képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszere (Oktatás és képzés 2020) végrehajtásáról szóló 2015. évi tanácsi és bizottsági közös jelentés javasolja a felsőoktatás munkaerőpiaci és társadalmi jelentőségének hangsúlyozását, többek között a munkaerőpiaci szükségletek és eredmények hatékonyabb felmérése és előrejelzése, például a felsőfokú végzettséggel rendelkezők szakmai előmenetelének nyomon követése révén.	A tagállamok uniós szintű fellépést kértek a foglalkoztathatóságra, a készségkereslet és -kínálat közötti eltérésekre és a munkaerőpiaci szükségletekre vonatkozó információk áramlásának javítása érdekében, minél magasabb szintű bontásban . Ennek keretében az oktatás és a képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszere (Oktatás és képzés 2020) végrehajtásáról szóló 2015. évi tanácsi és bizottsági közös jelentés javasolja a felsőoktatás munkaerőpiaci és társadalmi jelentőségének hangsúlyozását, többek között a munkaerőpiaci szükségletek és eredmények hatékonyabb felmérése és előrejelzése, például a felsőfokú végzettséggel rendelkezők szakmai előmenetelének nyomon követése révén.

Indokolás

Az adatok lehető legmagasabb szintű bontása révén célzottabb politikák alkothatók, amelyek jobban összhangban vannak az észlelt igényekkel.

4. módosítás

Javaslat tanácsi ajánlásra a pályakövetésről

(10) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A tagállamok vállalták továbbá, hogy folyamatos tájékoztatást és visszacsatolást biztosítanak a 2015. évi rigai következtetésekből a szakoktatás és -képzés területén a 2015-től 2020-ig tartó időszakban elvégzendő új közép-távú feladatokról olyan intézkedéseken keresztül, mint például a szakoktatásban és -képzésben végzettekkel kapcsolatos foglalkoztatási adatok, valamint a tanulásra, a munkaerőpiacra való belépésre és a szakmai előmenetelre vonatkozó adatok kombinációjának felhasználása, a nemzeti szintű szereplők kapacitásfejlesztése annak érdekében, hogy a végzettséget szerzők adatait felhasználják arra, hogy a tanterveket, foglalkozási profilokat, valamint a szakoktatásban és -képzésben szerzett képesítések tartalmát hozzáigazítsák az új gazdasági és műszaki követelményekhez.</p>	<p>A tagállamok vállalták továbbá, hogy folyamatos tájékoztatást és visszacsatolást biztosítanak a 2015. évi rigai következtetésekből a szakoktatás és -képzés területén a 2015-től 2020-ig tartó időszakban elvégzendő új közép-távú feladatokról olyan intézkedéseken keresztül, mint például a szakoktatásban és -képzésben végzettekkel kapcsolatos foglalkoztatási adatok, valamint a tanulásra, a munkaerőpiacra való belépésre és a szakmai előmenetelre vonatkozó adatok kombinációjának felhasználása, a nemzeti, regionális és helyi szintű szereplők kapacitásfejlesztése annak érdekében, hogy a végzettséget szerzők adatait felhasználják arra, hogy a tanterveket, foglalkozási profilokat, valamint a szakoktatásban és -képzésben szerzett képesítések tartalmát hozzáigazítsák az új gazdasági és műszaki követelményekhez.</p>

Indokolás

Az oktatás és a munkapiac tekintetében a regionális és helyi szereplők fontos szerepet játszanak jelenleg is.

5. módosítás

Javaslat tanácsi ajánlásra a pályakövetésről

1. pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>a) releváns közigazgatási adatok gyűjtése az oktatási, adóügyi és társadalombiztosítási adatbázisokból;</p>	<p>a) releváns adminisztratív adatok gyűjtése az oktatási, adóügyi és társadalombiztosítási adatbázisokból, anélkül, hogy ez a regionális vagy helyi önkormányzatok számára többletterhet jelentene;</p>

Indokolás

A keletkező új adminisztratív terhek ne jelentsenek a várható eredményekhez képest túlzott mértékű többlet forrásigényt.

6. módosítás

Javaslat tanácsi ajánlásra a pályakövetésről

1. pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>c) lehetőség arra, hogy az állami hatóságok anonimizált módon összekapcsolják a különböző forrásokból származó adatokat a végzett hallgatók eredményeire vonatkozó összetett kép kialakítása érdekében.</p>	<p>c) lehetőség arra, hogy az állami hatóságok anonimizált módon – határokon belül és határokon keresztül – összekapcsolják a különböző forrásokból származó adatokat a végzett hallgatók eredményeire vonatkozó összetett kép kialakítása érdekében.</p>

Indokolás

Tekintettel az egyre jelentősebb tanulói mobilitásra, ahhoz, hogy a végzett hallgatók eredményeiről összetett képet kapjunk, nem elegendő, ha csak egyetlen tagállam adataihoz férünk hozzá.

7. módosítás

Javaslat tanácsi ajánlásra a pályakövetésről

2. pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Gyűjtsenek olyan adatokat, amelyek tartalmazzák</p> <p>a) az alábbi mennyiségi adatokat:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. életrajzi adatok és a szociális és gazdasági helyzetre vonatkozó adatok, ii. a tanulás intenzitása, iii. a tanulás módja, iv. képesítés(ek), v. kapott kreditek, vi. tanulmányi terület, vii. a foglalkoztatásba vagy további oktatásba és képzésbe való belépés, viii. kereset, ix. szerződés típusa, x. foglalkoztatási viszony, xi. foglalkozás, beosztás és/vagy tevékenység, xii. földrajzi és/vagy ágazati mobilitás; <p>b) az alábbi minőségi adatokat:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. a tanulmányok relevanciája a foglalkoztatás szempontjából, ii. önkéntes vagy közéleti tevékenységekben való részvétel, iii. szakmai előmenetel és elégedettség, iv. az oktatásban és képzésben szerzett tapasztalat minőségének és relevanciájának megítélése. 	<p>Gyűjtsenek olyan adatokat, amelyek minél magasabb szintű bontásban tartalmazzák</p> <p>a) az alábbi mennyiségi adatokat:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. életrajzi adatok és a szociális és gazdasági helyzetre vonatkozó adatok, ii. a tanulás intenzitása, iii. a tanulás módja, iv. képesítés(ek), v. kapott kreditek, vi. tanulmányi terület, vii. a foglalkoztatásba vagy további oktatásba és képzésbe való belépés, viii. kereset, ix. szerződés típusa, x. foglalkoztatási viszony, xi. foglalkozás, beosztás és/vagy tevékenység, xii. földrajzi és/vagy ágazati mobilitás; <p>b) az alábbi minőségi adatokat:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. a tanulmányok relevanciája a foglalkoztatás szempontjából, ii. önkéntes vagy közéleti tevékenységekben való részvétel, iii. szakmai előmenetel és elégedettség, iv. az oktatásban és képzésben szerzett tapasztalat minőségének és relevanciájának megítélése.

Indokolás

Az adatok legmagasabb szintű bontása révén alaposabban megismerhető a kezelendő probléma.

8. módosítás

Javaslat tanácsi ajánlásra a pályakövetésről

3. pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A végzettséggel rendelkezők körében végzett longitudinális felmérés</p> <p>3. Ösztönözzék a végzettséget szerzők körében végzett longitudinális felméréseken való magas, reprezentatív és folyamatos válaszadási arányt, ideértve az olyan végzetek nyomon követését is, akik akár az oktatásban való részvétel céljából, akár tanulmányaik elvégzését követően elvándoroltak.</p>	<p>A végzettséggel rendelkezők körében végzett longitudinális felmérés</p> <p>3. Ösztönözzék a végzettséget szerzők körében végzett longitudinális felméréseken való magas, reprezentatív és folyamatos válaszadási arányt, ideértve az olyan végzetek nyomon követését is, akik akár az oktatásban való részvétel céljából, akár tanulmányaik elvégzését követően elvándoroltak, továbbá azokat, akik a felsőoktatás vagy a szakoktatás és -képzés bármely szintjének egy másik tagállamban vagy bármely más (különösen egy uniós tagállammal szomszédos) harmadik országban történt elvégzése után tértek vissza.</p>

Indokolás

Az egyre nagyobb mértékben összefonódó uniós munkaerőpiacon, valamint a magas szintű tanulói mobilitás kontextusában a készségek elsajátításának és a foglalkoztathatóságnak a javítása az oktatási rendszer céljai közé tartozik az összes tagállamban. A diplomások pályakövetése így túl kell, hogy menjen a nemzeti határokon.

9. módosítás

Javaslat tanácsi ajánlásra a pályakövetésről

5. pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>e) hozzájárulás a szakpolitikák kialakításához nemzeti és uniós szinten egyaránt.</p>	<p>e) hozzájárulás a szakpolitikák kialakításához nemzeti, regionális, helyi és uniós szinten egyaránt.</p>

Indokolás

Az oktatás és a munkapiaci beavatkozások fontos szereplői a helyi és regionális önkormányzatok.

10. módosítás

Javaslat tanácsi ajánlásra a pályakövetésről

9. pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Nyújtson kapacitásépítési támogatást a szakoktatásban és -képzésben szükség szerint a pályakövetési rendszerek létrehozásához, a tagállamokban végzett feltérképezés során megfigyelt bevált gyakorlatokra alapozva, és segítse elő az együttműködést a hatóságok, a szakoktatási és -képzési szolgáltatók, valamint a tanácsadó szolgáltatások között a pályakövetési adatok felhasználásával kapcsolatban.	Nyújtson kapacitásépítési támogatást a szakoktatásban és -képzésben szükség szerint a pályakövetési rendszerek létrehozásához, a tagállamok különböző – nemzeti, regionális és/vagy helyi – szintjein végzett feltérképezés során megfigyelt bevált gyakorlatokra alapozva, és segítse elő az együttműködést a különbő hatóságok, a szakoktatási és -képzési szolgáltatók, valamint a tanácsadó szolgáltatások között a pályakövetési adatok felhasználásával kapcsolatban.

Indokolás

A tagállamok különféle hatóságai megérdemlik, hogy említést tegyünk róluk.

11. módosítás

Javaslat tanácsi ajánlásra a pályakövetésről

11. pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Biztosítsa, hogy az összegyűjtött adatokat és a kapcsolódó elemzéseket felhasználhassák a tagállamok és az érdekelt felek, többek között a meglévő online uniós eszközökön keresztül.	Biztosítsa, hogy az összegyűjtött adatokat és a kapcsolódó elemzéseket felhasználhassák a tagállamok, a regionális és helyi önkormányzatok, valamint azon érdekelt felek, amelyek esetében biztosított egyrészt a személyes adatok védelme, másrészt jellemzően közérdekből, szakpolitika-tervezési, vagy kutatási célból indokolt a hozzáférést biztosítani , többek között a meglévő online uniós eszközökön keresztül.

Indokolás

A regionális és helyi önkormányzatok hozzáférést egyértelműen biztosítani kell, ugyanakkor az érdekelt felek körét a felhasználás célja irányából korlátozni szükséges.

II. POLITIKAI AJÁNLÁSOK**A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA**

1. az Európai Bizottság tanácsi ajánlásra tett javaslatát üdvözlendő, ugyanakkor bátorralan első lépésként értékeli az európai együttműködés szempontjából, mivel a diplomások EU-n belüli foglalkoztatottságára vonatkozó összehasonlítható adatok rendelkezésre állása létfontosságú többek között az európai régiókon belüli és az azok közötti agyelszívás problémájának a kezeléséhez. Ezek az információk azt is lehetővé tennék, hogy az Európai Bizottság politikai ajánlásait egységesen fogalmazza meg, egy holisztikus megközelítés részeként;

2. üdvözli, hogy az Európai Bizottság továbbra is kiemelt figyelmet szentel az oktatás fejlesztési kérdéseinek, mivel az oktatás az egyik olyan történelmi európai vívmány, amely a tagállamok és régiók versenyképességének, valamint az egyének közti esélyegyenlőségnek, a társadalmi mobilitásnak és az európai polgárságnak egyik legfontosabb eszköze;

3. támogatásáról biztosítja az Európai Bizottságot abban a folyamatban, amely – miközben teljes mértékben elismeri a tagállamoknak az oktatás tartalmára és szervezeti felépítésére vonatkozó hatáskörét – az európai oktatási, képzési és felsőoktatási rendszerek további összeegyeztethetőségét és átjárhatóságát célozhatja. Ilyen értelemben úgy véli, hogy a javasolt fellépés a jelenlegi formájában aligha vet fel szubszidiaritási problémákat, és fontosnak tartja az arányosság elvének tiszteletben tartását annak érdekében, hogy ne alakuljanak ki újabb pénzügyi vagy adminisztratív terhek;

4. üdvözli, hogy az Európai Bizottság közleménye szerint is az Európai Unió állampolgárai közti egyenlő esélyek felé fontos lépés lenne, ha valóban minden fiatal számára lehetőséget teremtenének a kulcskompetenciák teljes körének elsajátítására, amely javaslat elsőként a Régiók Európai Bizottságának „Az ifjúságpolitika terén folytatott európai együttműködés (2010–2018)” tárgyú véleményében jelent meg először;

5. hangsúlyozza, hogy fontos, hogy az oktatási lehetőségekhez való hozzáférést ne a családi jövedelem vagy a tanuló származása és anyanyelve határozza meg, valamint hogy az európai oktatási és felsőoktatási rendszerek középpontjában az egyenlőség álljon, lehetővé téve ezáltal az összes uniós polgár számára a benne lévő potenciál megvalósítását. Üdvözli az Európai Bizottság megközelítését, amely elismeri, hogy növelni kell az oktatási és képzési szektorban a beruházásokat – többek között az iskolai és egyetemi lemorzsolódás kezelése érdekében –, hogy a helyi és regionális önkormányzatok mindenki számára biztosíthassák a tanuláshoz való jogot azoknak az akadályoknak a megszüntetése révén, melyek gátolják a képzések közötti választást és mindenekelőtt az adott képzés elvégzését;

6. kiemeli, hogy a polgári egyetem eszméje csak úgy valósulhat meg, ha az Unió és a tagállamok felsőoktatás-politikájuk kialakítása során megfelelő és valódi egyeztetést folytatnak a helyi és regionális önkormányzatokkal; felkéri az Európai Bizottságot, hogy a bolognai folyamatnak adjon új lendületet, és egyes területeken, mint a diplomák és szakmai végzettségek gyors, adott esetben automatikus elismertetése és megfeleltetése, beleértve a doktori és egyéb tudományos fokozatokét is, tegye meg a szükséges lépéseket;

7. úgy látja, hogy a digitalizáció lehetőséget teremt az oktatási rendszer előtt álló számos kihívás megoldására, ugyanakkor a rendszer korszerűsítésének is alapvető tényezője. Előmozdíthatja többek között:

- az egyéni igényeknek jobban megfelelő és befogadóbb oktatást, különösen a képességek szempontjából egyes osztályokban,
- a távoktatást, például a legelszigeteltebb vagy legtávolabbi térségek és a legkevésbé elérhető közösségek ellátása érdekében,
- a diákok tanulmányi fejlődésének szemléltetését, a pedagógusok értékelési munkájának elősegítését, valamint az adminisztratív terhek enyhítését;

8. hangsúlyozza, hogy az oktatás és a felsőoktatás modernizációját illetően nem elegendő a célokról beszélni, különös tekintettel arra, hogy jelenleg is folyik az uniós alapok következő programozási időszakra vonatkozó tervezése, és ebben az összefüggésben ki kell állni a kevésbé fejlett régiók oktatási és felsőoktatási infrastruktúrájának és képzési tartalmainak fejlesztését célzó projektek és műveletek kiemelt támogatásáért 2020 után;

9. felhívja a figyelmet arra, hogy a felsőoktatáshoz való hozzáféréssel kapcsolatos – a hátrányos helyzetű, periférikus vagy legkülső régiókból származó vagy kisebbségi környezetből érkező diákok számára is biztosítandó – esélyek jobban érvényesíthetők, ha az ugyanezen csoportok számára elérhető közoktatás hatékony és inkluzívabb lesz;

10. rámutat arra, hogy az EU-n belüli utazás és kulturális kapcsolatok (például az Erasmus programon keresztül) gazdagíthatják a diákok oktatásban szerzett tapasztalatait, és segíthetik az uniós polgárság tudatának elmélyítését. Ennek kapcsán emlékeztet arra, hogy a mobilitás terén mindenképpen garantálni kell az esélyegyenlőséget, hogy az egyenlő feltételek mellett, lakóhelyüktől függetlenül elérhető legyen a fiatalok számára;

11. hasznosnak tartaná, ha az adott oktatási szintről magasabb szintre jutást segítő felzárkóztató, kiegészítő képzési formák elterjesztését az erre vonatkozó jó gyakorlatok megfelelően támogatott megosztásával segítenék;

12. újra megfontolásra javasolja azt a tételt, miszerint a felsőoktatási intézmények esetében a finanszírozás eredményorientációját erősíteni kellene, hogy megfelelő módon figyelembe lehessen venni a regionális és helyi jelentőségű egyetemek sajátos problémáit, beleértve a kisebb létszámmal működő kisebbségi felsőoktatást is, ahol a képzés megszűnése jelentős kulturális, közösségi vagy gazdasági kárt okozna;

13. felhívja a figyelmet arra, hogy a felsőoktatás nemzetköziesítése terén további lépésekre van szükség, így különösen a közös európai és nemzetközi mobilitási és csereprogramok, diplomák, az Erasmus csatlakozási folyamatban levő államokra és szomszédos harmadik országokra való kiterjesztése tekintetében, megfelelően ugyanakkor a minőségi követelményeknek is;

14. úgy látja, hogy jelenleg nem állnak rendelkezésre megfelelő források a felsőoktatás előtti oktatási és szakoktatási rendszerek nemzetköziesítéséhez, ezért ezen a téren további uniós, tagállami, valamint helyi és regionális források tervszerű mozgósítását látja szükségesnek;

15. javasolja, hogy amennyiben a jelenlegi felsőoktatási és képzési rendszer esetében a munkapiaci igényeknek és az alkalmazhatóság feltételeinek sok esetben nem megfelelő a végzettek felkészültsége, készségei és képességei, úgy a felsőoktatásban kíséreljék meg az igényvezérelt képzési formák bevezetését, azaz egy hallgató egyszerre több egyetemen is szabadon megválaszthassa a tantárgyakat. Ehhez fontos, hogy minden releváns szereplővel, köztük a helyi munkaadókkal is konzultáljanak, és bevonják őket a folyamatba. E kurzusok elvégzése után a diákok megkaphatják azokat a krediteket, amelyek egyenértékűek a rendes felsőoktatási képzések keretében megszerezhető kreditekkel;

16. támogatja egy olyan duális képzési rendszer előmozdítását, amely erősíti az oktatási és szakmai képzési kínálat, valamint a helyi környezet közötti kapcsolatot, továbbá figyelembe veszi a munkaerőpiac valós szükségleteit az adott kontextusban többek között olyan szervezeti modelleken keresztül, amelyek biztosítják a köz- és magán szereplők közös kölcsönös felelősségvállalását a közös célok elérése érdekében. Támogatja a munkán alapuló képzési tapasztalatszerzés előmozdítását, például a tanulószereződéses gyakorlati képzéseket és a gyakornokságokat, mivel ezekkel a piaci kereslethez igazodó kompetenciák fejleszthetők;

17. úgy látja, hogy a felsőoktatási rendszer rugalmasságának érdekében valóban szükséges a rövid képzések elterjesztése, valamint a szakmai szervezetek, kamarák belső képzéseinek, továbbképzéseinek felsőoktatási megfeleltethetősége érdekében is, adott esetben oly módon, hogy ez utóbbiak legalább részben kiválthassák – a megfelelő minőségi követelményeket szem előtt tartva – egy egyetemi szak egy vagy több tárgyának elvégzését;

18. hangsúlyozza, hogy növelni kell a elsőfokú szakképzés szerepét a műszaki főiskolákon és egyetemeken belüli szakmai képzések támogatása révén;

19. megítélése szerint az egyetemi autonómia tiszteletben tartása mellett szükség van az egyetemi előadások és különösen az online kurzusok nyilvános elérhetőségének biztosítására, az „universitas” eszméjének megfelelően;

20. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy bár jelentős kutatások folynak az európai egyetemeken a Horizont 2020 keretén belül vagy tagállami közpénzből finanszírozva, ezeknek eredményei nagyon sok esetben nem férhetők hozzá ingyenesen, vagy legalább a szakmájukat gyakorlók, nem felsőoktatásban dolgozó tanárok, vagy más érdeklődők számára, és ez nagyban csökkenti az európai kutatási-fejlesztési rendszer hatását, ugyanakkor korlátozza a megfelelő forrásokkal nem rendelkező oktatók és oktatásban részt vevők hozzáférését a friss kutatási eredményekhez;

21. egyetért azzal, hogy az oktatásban, a képzésben és a felsőoktatásban dolgozó tanárok és oktatók pedagógiai, pszichológiai és módszertani felkészítése a jövő sikeres oktatásának kulcsfontosságú feltétele, és ezért ezen a dinamikus alakuló területen hangsúlyozottan szükség van a jó gyakorlatok megosztására – melyeket az érintettek az Erasmus program által biztosított mobilitás révén ismerhetnének meg és sajátíthatnának el –, valamint a közös innovációs projektek támogatására, beleértve azokat a kezdeményezéseket is, amelyek a tanár- és oktatóképzéssel valamint -továbbképzéssel foglalkozók képzési tartalmait és tanterveit érintik. Ezenkívül az érintettek technológiai továbbképzése, különösen bizonyos régiókban, szintén hozzájárulhat az oktatás színvonalának emeléséhez, és így a régiók és tagállamok közötti, jelenleg még fennálló teljesítménybeli különbségek megszüntetéséhez;

22. aggodalmát fejezi ki, hogy a brexit miatt sérülhetnek azoknak a végzeteknek, diákoknak és hallgatóknak a jogai, akik az Egyesült Királyságban vesznek részt képzéseken, és ezt a veszélyt nemcsak az Egyesült Királyság várhatóan irányukban megváltozó oktatáspolitikája okozza, hanem képzéseik, végzettségük, diplomáik tagállamokban való elismertetése és megfeleltetése is kockázatot jelent, ami minden tagállamot érint, és éppen ezért közös uniós szintű fellépés indokolt lehet;

23. felkéri az Európai Bizottságot, hogy az Egyesült Királyság EU-ból való kilépésének összefüggésében a viszonyosság elvének sérelme nélkül, a lehetőségekhez mérten csökkentse a kilépésből adódó olyan járulékos károkat, mint amilyen az Egyesült Királyságban működő felsőoktatási és kutatás-fejlesztési intézményekkel való folyamatos és kiváló együttműködés szintjének esetleges csökkenése, még abban az esetben is, ha ez költségvetési terhet jelent (észszerű kereteken belül);

24. felhívja a figyelmet arra, hogy egyes kevésbé fejlett régiók demográfiai és képzési negatív spirálba kerülhetnek, lévén, hogy a két folyamat egymást erősíti, ami a versenyképességük további romlásához vezethet, és oktatási rendszerük erősödő leromlásával járhat, ezért olyan szakpolitikai megoldások kidolgozását kéri, amelyek képesek támogatni a diákok és hallgatók mobilitásának javítása mellett a kibocsájtó régióba való visszatérés lehetőségének elősegítését is;

25. úgy látja, hogy itt az ideje annak, hogy az oktatási infrastruktúrába jelentős beruházások történjenek, úgy az élenjáró, mint a kevésbé fejlett régiókban, minden esetben az adott terület sajátosságaihoz igazítva az összehangolt beruházásokat – így különösen megfontolandó az Európai Beruházási Bank és az uniós alapok regionális oktatásfejlesztési kezdeményezések támogatására irányuló tevékenységének növelése;

26. figyelmeztet arra, hogy amennyiben a felsőoktatás, a képzés és a közoktatás rendszereit alárendeljük a hatékonyság, a közvetlen versenyképesség és az azonnali, gyors alkalmazhatóság elvárásainak, úgy veszélybe kerülhet olyan szakmák és tudományágak megléte, amelyek bár nagyon kis számú végzetet igényelnek, azonban közép- és hosszú távon felbecsülhetetlen kárt okozna elvesztésük az európai kultúra, a művészetek, a magas szintű tudományosság vagy a helyi tudások szempontjából;

27. kiemeli, hogy a nemzeti és etnikai kisebbségek nyelvén működő oktatási, képzési és adott esetben felsőoktatási intézmények esetében törekedni kell arra, hogy elkerülhető legyen a kisebbségi diákok oktatáshoz való hozzáféréseinek korlátozása, valamint olyan rendszereket kell biztosítani, amelyek hozzájárulnak ahhoz, hogy a bármilyen kisebbségi vagy EU-n belüli migrációs háttérrel rendelkező végzetek a továbbtanulásra és az elhelyezkedésre a többséggel hasonló lehetőséggel rendelkezzenek;

28. elismeri, hogy több tagállamban a vallási oktatási intézmények, csakúgy mint az egyházak és egyházi szervezetek által fenntartott oktatási, képzési és felsőoktatási intézmények hozzájárulnak az európai oktatáshoz és felsőoktatáshoz, ezért nem szabad őket hátrányosan megkülönböztetni, ahogy egyetlen oktatási intézményt sem, amíg azok végrehajtják a nemzeti oktatási kerettantervet. Hangsúlyozza egyben, hogy a világi oktatás a különböző vallások és meggyőződések tiszteletével együtt az európai integráció egyik sarokköve;

29. úgy látja, hogy a migrációs válság, valamint a menekültek, menedékkérők és hasonló szituációban lévő személyek helyzete kezelésének egyik kulcskérdése az érintett személyek képességeinek, készségeinek és diplomáinak megismerése, adott esetben megfeleltetése, ugyanis enélkül nem lehet szó sem oktatási, sem munkapiaci valódi integrációról, ezért ismételten kéri, hogy támogassák a tagállamokat a készségek azonosításában, a nyelvi bevezető kurzusok megszervezésében, a készségek fejlesztésére tett erőfeszítéseikben, és más olyan intézkedéseikben, amelyek a munkaerőpiaci és társadalmi beilleszkedést célozzák. Az is lényeges, hogy azok, akik hazájukban már vettek részt oktatásban, illetve vizsgát tettek, tudásukat haladéktalanul felmérhessék⁽¹⁾. Úgy véli, hogy az érintett regionális és helyi önkormányzatokkal konzultációt kell kezdeni a helyzet hatékony, közös kezelése érdekében, az integráció, az esélyegyenlőség, és az emberi jogok céljainak tiszteletben tartása mellett;

30. kéri, hogy vizsgálják meg, hogyan erősíthető a sport és az egészségnevelés az oktatási rendszeren belül, különös tekintettel az alapszintű oktatási folyamatra, beleértve a tanórán kívüli szervezett programok támogatását is. Fontos, hogy az egészségnevelést holisztikus módon közelítsük meg, a testi és szellemi jólétre egyaránt gondolva, hogy megelőzzük a zaklatásos és erőszakos eseteket az iskolában;

⁽¹⁾ Az RB véleménye: „Új készségekre vonatkozó európai menetrend” (COR-2016–04094).

31. kiemeli, hogy az oktatásnak és a képzésnek hirdetnie kell a toleranciát és az EU alapértékeit, vagyis az emberi méltóság tiszteletben tartását, a szabadságot, a demokráciát, az egyenlőséget, a jogállamiságot, valamint az emberi jogoknak – köztük a kisebbségekhez tartozók jogainak – a tiszteletben tartását, ily módon csökkentve a radikalizáció, a kirekesztés, az idegengyűlölet és a szélsőségesesség különböző formái elterjedésének kockázatát;

32. kifejezetten kéri, hogy az egyes régiók közötti szakadék hatékony csökkentésére irányuló összehangolt erőfeszítések keretében biztosítsanak kellő támogatást egyes kevésbé fejlett régiók számára, amellyel azok modernizálni tudják iskolai és felsőoktatásukat a szakképzés fejlesztésének folytatása mellett. Így különösen ügyelni kell arra, hogy egyes kevésbé fejlett régiók munkapiaca jelenleg nagyrészt szakképzést végzetek alkalmazására képes, és amennyiben a szakképzés fejlesztése itt kikerül a prioritások közül, úgy az adott térség gazdasági és társadalmi helyzete tovább romlana;

33. egyetért azzal, hogy az oktatás, a képzés és a felsőoktatás területén a többszintű kormányzás eszközeinek elterjesztése, valamint indokolt esetben a tagállamon belüli decentralizáció, továbbá az egyes régiók – különösen a határ menti vagy hasonló tulajdonságokkal rendelkező régiók – közti együttműködések és partnerségek megfelelő utat jelenthetnek az oktatás és a felsőoktatás modernizációjának hatékony tervezése és végrehajtása szempontjából;

34. felkéri az Európai Bizottságot, hogy az oktatás és a felsőoktatás fejlesztéséről és modernizálásáról szóló szakpolitika-alkotási folyamatában tekintszen partnerként a Régiók Európai Bizottságára, és a konzultációs folyamatban minél nagyobb mértékben támaszkodjon a helyi és regionális önkormányzatokra, egyrészt mint érdekelt felekre, másrészt mint az oktatási rendszer támogatóira, adott esetben fenntartóira.

Kelt Brüsszelben, 2017. november 30-án.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Karl-Heinz LAMBERTZ
